

Onderdrukking en oproer in Suriname van 1848

ROMAN

Rihana Jamaludin

- De Zwarte Lord
- Uitgave Koninklijk Instituut voor de Tropen
- 24,95 euro

door Mieske van Eck

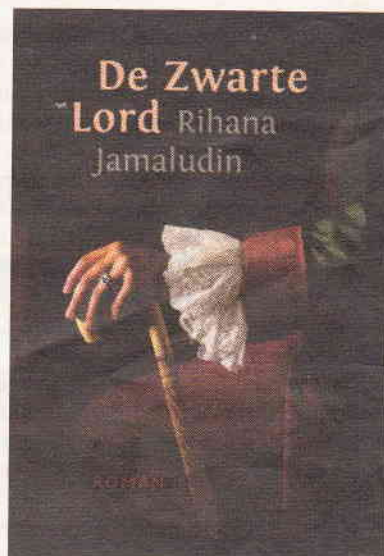
Nederland heeft een zwart verleden. Niet alleen graaiden onze voorouders fortuinen bijeen door de slavenhandel. In de kolonie Suriname legden plantagehouders ook zelf de zweep over zwarte ruggen. De Tilburgse Rihana Jamaludin, van Surinaamse afkomst, schreef over de slavernij in Suriname een meeslepende historische roman, die op indringende wijze vele vormen van uitbuiting voelbaar maakt. De roman 'De Zwarte Lord' is gisteren gepresenteerd in Amsterdam.

Kort voor het revolutiejaar 1848 stapt de Bossche gouvernante Regina Winter op de boot naar Suriname. Geharnast in een strak korset, en vele lagen kleding maakt zij zich op om les te gaan geven aan een kleurling die van zijn blanke vader een plantage heeft geërfd. De blanke gemeenschap in Paramaribo kijkt met argusogen naar deze Walther Blackwell. Zijn excentrieke gedrag levert hem de bijnaam De Zwarte Lord op. Het leven is Regina Winter niet meegevallen. Als jonge wees groeit ze op bij een tante, die moeite heeft de eindjes aan elkaar te knopen, maar alles op alles zet om haar nichtje een fatsoenlijke opvoeding en ontwikkeling mee te geven. Zo kan Regina als gouvernante kinderen van welgestelden aan huis les geven. Al bij haar tweede werkkring (in Amsterdam) gaat het mis en probeert haar werkgever zich aan haar te vergrijpen. De preutse Regina heeft behalve 'een deinende stoffen barrière' weinig verweer tegen de man. Spoedig wordt ze ontslagen maar roddels blijven haar achtervolgen. Ontmoedigd keert ze terug naar Den Bosch.

Jamaludin heeft haar huiswerk goed gedaan en geeft veel bijzonderheden over het Den Bosch van halverwege de negentiende eeuw. Het vervuilde slib van de Binnendieze veroorzaakt er regelmatig

Rihana Jamaludin
foto Marie-Thérèse Kierkels/PvE

Boekomslag van 'De Zwarte Lord', geschreven door Rihana Jamaludin.

Den Bosch en Paramaribo in 1848

- Den Bosch telde in 1848 5.000 inwoners meer dan Paramaribo.
- Maar in Paramaribo waren 9.000 van de 15.000 ingezetenen slaven, die de blanke machthebbers dienden in huis en op het erf.
- Toch waren de verhoudingen in Den Bosch niet zo veel beter. Dagloners, dienstmeisjes en zelfs gouvernantes hadden zich ook maar te voegen naar de nukken van de welgestelden, zoals Regina merkte.
- Jamaludin haalt in haar boek dan ook een plantage-eigenaar aan, die stelt dat slaven in Suriname beter af zijn dan dagloners in Nederland.
- In het revolutiejaar 1848, toen Marx en Engels hun Communistisch Manifest de wereld in slingerden, ging het vooral om de bevrijding van de laagste klassen, waartoe zowel de slaven als de bewoners van de kelderwoningen in Den Bosch behoorden.

cholera-epidemieën. Ook economisch zit het de stad niet mee. Op straat en in volkswijken als de Louwsche Poort leven mensen in diepe ellende. Ze eten op zijn best aardappelen met lawaaisaus van azijn en mosterd. Ook Regina maakt de gang naar de bank van leening aan de Schildersstraat. Net als voor vele andere landgenoten is het vertrek naar Paramaribo voor Regina een uitkomst. Maar al snel ontdekt ze dat voor overleven in de West andere kwaliteiten nodig zijn dan preutsheid en fatsoen. Kuise kleren maken het leven in de Tropen niet echt gemakkelijker, net zo min als haar standsbesef. Ze komt in Paramaribo in aanraking met allerlei slag mensen en wordt in dat ene jaar van een bedeesd meisje een volwassen vrouw. Ook over het Suriname van de negentiende eeuw geeft Jamaludin veel boeiende bijzonderheden. Den Bosch telde destijds 20.000 inwoners, Paramaribo 15.000. Daarvan waren er 9.000 slaaf. Tien tot

twaalf slaven per blank huishouden was heel gewoon. Regina kijkt haar ogen uit, vooral als ze ontdekt dat elke huidskleur zijn eigen status heeft. Al naar gelang de hoeveelheid blank bloed in je aderen ben je poesties, kasties, karboeger, mulat of blanke creool. En hoe lichter je kleur hoe beter. Regina sluit vriendschappen met kleurlingen en kunstenaars en raakt steeds meer betrokken bij de beroeringen in de kolonie. Het wijzigt haar kijk op het leven ingrijpend. Jamaludin geeft tal van historische en herkenbare bijzonderheden. Zo doet ergens in het verhaal niemand minder dan de Tilburgse Peerke Donders de deur open en wordt het Communistisch Manifest van Marx en Engels ook in Paramaribo gelezen. En Regina spreekt met leerlingen en vrienden over de wereldliteratuur. Al die bijzonderheden hinderen echter nergens het verloop van de meeslepende roman.